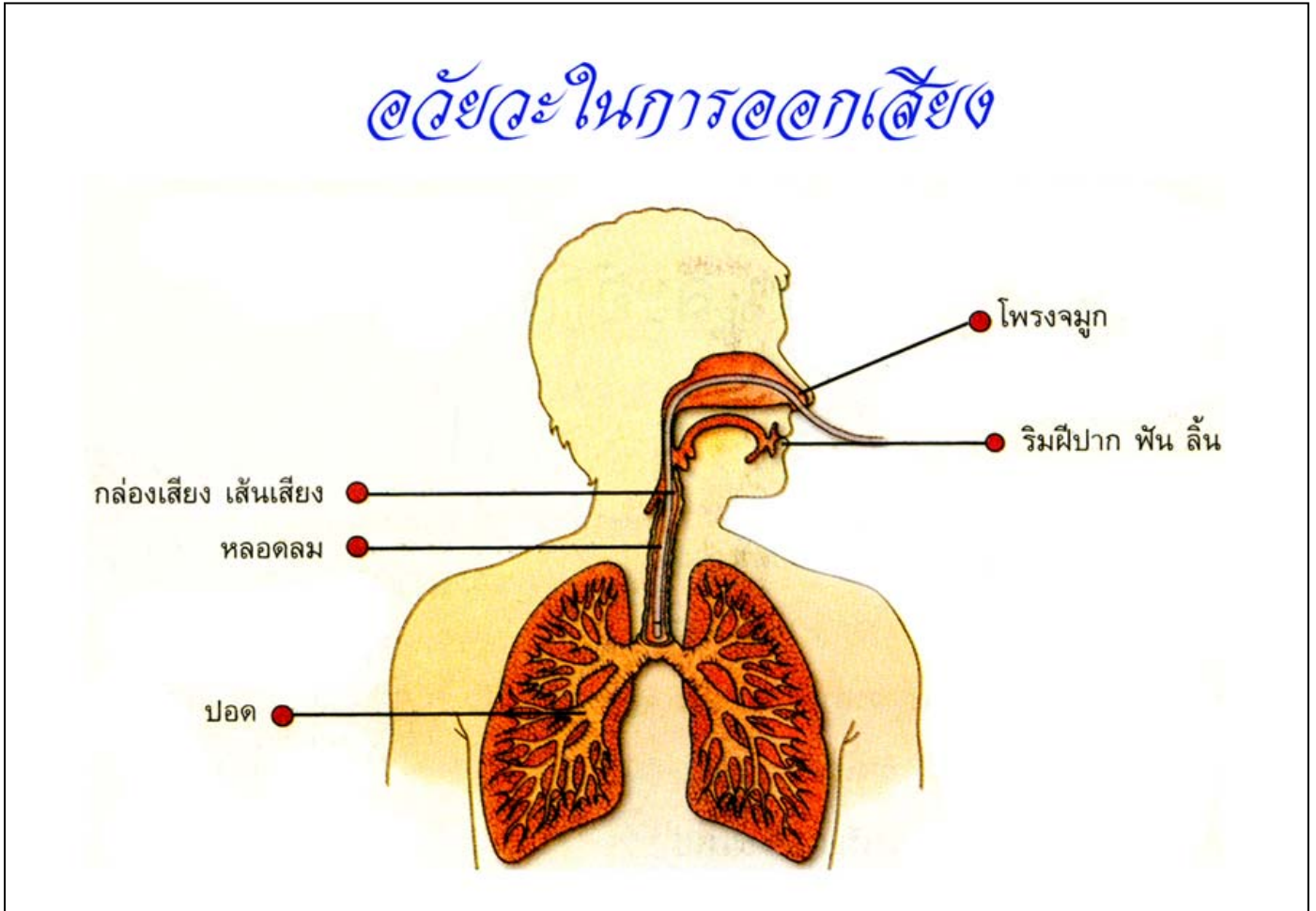

เสียงในภาษาไทย

เสียงในภาษา หมายถึง เสียงที่มนุษย์เปล่งออกมาเพื่อสื่อความหมายระหว่างกัน ซึ่งการที่เสียงในภาษาจะเกิดขึ้นได้นั้น ก็ต้องอาศัยอวัยวะต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดเสียง สำหรับอวัยวะที่ทำให้เกิดเสียง ได้แก่ ริมฝีปาก ปุ่มเหงือก ฟัน ลิ้น เพดานปาก ลิ้นไก่ กล่องเสียง หลอดลม และปอด

เสียงในภาษาแบ่งออกเป็น ๓ ชนิด คือ

- ๑.) เสียงสระ หรือเสียงแท้
- ๒.) เสียงพยัญชนะ หรือเสียงแปร และ
- ๓.) เสียงวรรณยุกต์ หรือเสียงดนตรี

๑.) เสียงสระ หรือเสียงแท้ คือ เสียงที่เปล่งออกมาจากลำคอโดยตรง ไม่ถูกสกัดกั้นด้วยอวัยวะส่วนใดในปาก แล้วเกิดเสียงก้องกังวาน และออกเสียงได้ยาวนาน ซึ่งเสียงสระในภาษาไทยแบ่งออกเป็น

สระเดี่ยว มีจำนวน ๑๘ เสียง โดยสระเดี่ยว แบ่งออกเป็น

สระเสียงสั้น (รัศสระ) ได้แก่ อะ อิ อี อุ เอะ แอะ โอะ เอาะ เออะ

สระเสียงยาว (ทิมสระ) ได้แก่ อา อี อื อุ เอ แอ โอ ออ เออ

สระประสม มีจำนวน ๖ เสียง โดยสระประสม แบ่งออกเป็น

สระเสียงสั้น (รัศสระ) ได้แก่ เอียะ เกิดจากการประสมของ สระอิ + สระอะ
เอือะ เกิดจากการประสมของ สระอี + สระอะ

อัวะ เกิดจากการประสมของ สระอุ + สระอะ
สระเสียงยาว (ทึ่มสระ) ได้แก่

เอี้ย เกิดจากการประสมของ สระอี + สระอา

เอือ เกิดจากการประสมของ สระอี + สระอา

อัว เกิดจากการประสมของ สระอุ + สระอา

	สระเสียงสั้น (รัสสระ)	สระเสียงยาว (ทึ่มสระ)
สระเดี่ยว (๑๘ เสียง)	อะ อิ อี อุ เอะ แอะ โอะ เออะ เออะ	อา อี อี อุ เอ แเอ โเอ ออ เออ
สระประสม (๖ เสียง)	เอี้ยะ (อิ+อะ) เอือะ (อี+อะ) อัวะ (อุ+อะ)	เอี้ย (อี+อา) เอือ (อี+อา) อัว (อุ+อา)

ข้อสังเกต

จากการที่สระเดี่ยวมี ๑๘ เสียง เมื่อรวมกับสระประสมอีก ๖ เสียง ก็จะพบว่ามีแค่เพียง ๒๖ เสียง ทั้งที่ตอนเรียนมาคุณครูสอนว่าเสียงสระ มีทั้งหมด ๓๒ เสียง... อ้าวแล้วเสียงสระหายไปไหนอีก ๘ เสียงล่ะเนี่ย ?

คำตอบก็คือ... นอกจากเสียงสระทั้ง ๒๘ เสียงนี้แล้ว ยังมีรูปสระอีก ๘ รูป ที่ไม่รวมอยู่ในเสียงข้างต้น ซึ่งสาเหตุที่มันไม่ถูกรวมอยู่ด้วยก็เพราะ สระเหล่านี้มีเสียงซ้ำกับเสียงแท้ของมันเอง แถมยังมีเสียงพยัญชนะประสมอยู่ด้วย สำหรับสระ ๘ รูปจำพวกนี้เรียกว่า “สระเกิน” ได้แก่ “อำ ไอ ใ ออ ฤ ฦ ฎ ฏ” ดังนี้

อำ = อะ + ม (เกิดจากเสียงสระอะ ผสมกับเสียงพยัญชนะ ม.ม้า)

ไอ = อะ + ย (เกิดจากเสียงสระไอ ผสมกับเสียงพยัญชนะ ย.ยักษ์)

ใอ = อะ + ย (เกิดจากเสียงสระไอ ผสมกับเสียงพยัญชนะ ย.ยักษ์)

ออ = อะ + ว (เกิดจากเสียงสระเอา ผสมกับเสียงพยัญชนะ ว.แหวน)

ฤ = ร + อี (เกิดจากเสียงพยัญชนะ ร.เรือ ผสมกับเสียงสระอี)

ฦ = ร + อี (เกิดจากเสียงพยัญชนะ ร.เรือ ผสมกับเสียงสระอี)

ฎ = ล + อี (เกิดจากเสียงพยัญชนะ ล.ลิง ผสมกับเสียงสระอี)

ฏ = ล + อี (เกิดจากเสียงพยัญชนะ ล.ลิง ผสมกับเสียงสระอี)

เสียงและรูปสระ

รูปสระในภาษาไทย มี ๒๑ รูป คือ

ชื่อเรียก	รูปสระ	ชื่อเรียก	รูปสระ
๑. วิสรรชนีย์	ะ	๑๑. ไม้หน้า	เ
๒. ไม้หันอากาศ	ั	๑๒. ไม้ม้วน	ใ
๓. ไม้ไต่คู้	ุ	๑๓. ไม้มลาย	เ
๔. ลากข้าง	า	๑๔. ไม้โอ	โ
๕. ฟินทุอี	อ	๑๕. ตั๋ว ออ	อ
๖. ผนทอง	ิ	๑๖. ตั๋ว ยอ	ย
๗. นฤคหิต (หยาดน้ำค้าง)	ี	๑๗. ตั๋ว วอ	ว
๘. ฟินหนู	ึ	๑๘. ตั๋ว รือ	ฤ
๙. ดินเหยียด	ุ	๑๙. ตั๋ว รือ	ฎ
๑๐. ดินคู้	ู	๒๐. ตั๋ว ลือ	ฦ
	ุ	๒๑. ตั๋ว ลือ	ฎ

สระลดรูป - สระเปลี่ยนรูป

สระในภาษาไทย เมื่อนำไปประสมกับพยัญชนะเพื่อให้เกิดพยางค์หรือคำ จะมีวิธีใช้ ๓ แบบ คือ

- นำสระไปใช้ได้ทันที เช่น จะ พา ไป เทียว สวน เงาะ
- เปลี่ยนรูปเมื่อมีตัวสะกด ได้แก่

ะ เปลี่ยนเป็น ั เช่น กลับ ทัน พัก

เ-ะ เปลี่ยนเป็น ึ เช่น เย็บ เป็น เข็ม

เอ-อ เปลี่ยนเป็น ี เช่น เดิน เลิก เต็ม

- ลดรูปเมื่อมีตัวสะกด ได้แก่

โ-ะ เช่น รถ บด ชน คน

ออ เช่น พร จร อาวรณ์ อนุสรณ์

การเขียนรูปสระ

การเขียนรูปสระในภาษาไทย มีดังนี้

๑. เขียนหน้าพยัญชนะ เช่น เป้ แก โอ้ ไซ้ ไหม
๒. เขียนหลังพยัญชนะ เช่น จะ มา ขอ กวน หน้อย
๓. เขียนเหนือพยัญชนะ เช่น วิ ธี ผี ก ปรี อ ครั บ ก็
๔. เขียนใต้พยัญชนะ เช่น คุณ หนู
๕. เขียนหน้าและหลังพยัญชนะ เช่น ละ และ โป้ะ เรา เกาะ เธอ เลอะ
๖. เขียนเหนือและหลังพยัญชนะ เช่น จำ ตัว ผัวะ
๗. เขียนหน้าและเหนือพยัญชนะ เช่น เห็น เกิด เกิด
๘. เขียนหน้า เหนือ และหลังพยัญชนะ เช่น เสีย เกียะ เรือ

๒.) เสียงพยัญชนะ หรือเสียงแปร คือ เสียงที่เปล่งออกมาจากลำคอ แล้วกระทบกับอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งในปาก เช่น คอ ปุ่มเหงือก ฟัน ริมฝีปาก ซึ่งทำให้เกิดเป็นเสียงต่าง ๆ กัน โดยพยัญชนะไทยมี ๒๑ เสียง ๔๔ รูป ดังต่อไปนี้

	พยัญชนะ ๒๑ เสียง	พยัญชนะ ๔๔ รูป
๑.	ก	ก
๒.	ค	ข ขย ค คย
๓.	ง	ง
๔.	จ	จ
๕.	ช	ช ฉ ฉ
๖.	ซ	ซ ส ษ ส
๗.	ด	ด ฎ
๘.	ต	ต ฏ
๙.	ท	ท ฑ ฒ ณ ฐ
๑๐.	น	น ฌ
๑๑.	บ	บ
๑๒.	ป	ป
๑๓.	พ	พ ภ ผ
๑๔.	ฟ	ฟ ฝ
๑๕.	ม	ม
๑๖.	ย	ย ญ
๑๗.	ร	ร
๑๘.	ล	ล พ
๑๙.	ว	ว
๒๐.	ฮ	ฮ ห
๒๑.	อ	อ

อักษรควบ - อักษรนำ

หน้าที่ของพยัญชนะคือ เป็นอักษรควบ และเป็นอักษรนำ มีหลักที่ควรสังเกตดังนี้

๑. อักษรควบ ได้แก่ การใช้รูปพยัญชนะทั้ง ๒ ตัวมาลากัน แบ่งออกเป็น ๒ ชนิด ตามเสียงที่อ่าน คือ

๑.๑ อักษรควบแท้ ได้แก่ การออกเสียงพยัญชนะทั้ง ๒ ตัวควบลากัน เช่น กวาง (ออกเสียง กว) อินทรา (ออกเสียง ทร)

๑.๒ อักษรควบไม่แท้ ได้แก่ การออกเสียงพยัญชนะเพียงตัวแรกตัวเดียว หรือ ออกเสียงเป็นอย่างอื่นเสียงเดียว เช่น จริง สร้าง เศร้า ไซรั ทรุฑ โทรม ทราบ ฯลฯ

๒. อักษรนำ ได้แก่ คำที่มีพยัญชนะต้นสองตัวประสมอยู่ในสระเดียวกัน อ่านออกเสียงได้ ๒ ชนิด ได้แก่ ชนิดที่ออกเสียง ๒ พยางค์ คือออกเสียงพยางค์หน้าให้มีเสียง **อะ** ประสมอยู่ ส่วนพยางค์หลังจะมีเสียงวรรณยุกต์ตามพยางค์หน้าซึ่งเป็นอักษรตัวนำ และชนิดที่ไม่ออกเสียงพยัญชนะตัวนำ แต่เสียงวรรณยุกต์ผันตามอักษรตัวนำ ดังนี้

๒.๑ อักษรนำที่อ่านออกเสียง ๒ พยางค์

- ใช้อักษรกลางนำอักษรเดี่ยว เช่น กนก ตลก ตลาด ตลับ ฯลฯ
- ใช้อักษรสูงนำอักษรเดี่ยว เช่น ขนุน ขยำ ขยุกขยิก ขยับ ไฉน ฉงน ถลก ถล่า ผลิต สนุก สนอง ฯลฯ

๒.๒ อักษรนำที่อ่านออกเสียงพยางค์เดียว

- ใช้ **ห** นำอักษรเดี่ยว เช่น หงาย ใหญ่ หนอ หมู่ หยาม หรือ ไหล หวา ฯลฯ
- ใช้ **อ** นำ มีใช้ ๔ คำ คือ อย่า อยู่ อย่าง อยาก

มาตราตัวสะกด

พยัญชนะไทยทั้ง ๔๔ รูป เมื่อนำมาเขียนเป็นตัวสะกดแล้ว จะมีเสียงเพียง ๘ เสียง คือ

๑. แม่ กง คือ คำที่ออกเสียง ง ท้ายพยางค์ เช่น ลง แรง วิ่ง ชลิ่ง ฯลฯ
๒. แม่ กน คือ คำที่ออกเสียง น ท้ายพยางค์ เช่น พรรณ ศัลย์ ชล ริน ฯลฯ
๓. แม่ กม คือ คำที่ออกเสียง ม ท้ายพยางค์ เช่น ลม ปราม रिम พราหมณ์ ฯลฯ
๔. แม่ เกย คือ คำที่ออกเสียง ย ท้ายพยางค์ เช่น พาย เคย น้อย กรวย ฯลฯ
๕. แม่ เกอว คือ คำที่ออกเสียง ว ท้ายพยางค์ เช่น สาว หิว เขียว แก้ว ฯลฯ
๖. แม่ กก คือ คำที่ออกเสียง ก ท้ายพยางค์ เช่น เมฆ หมอก ภาค เลข ฯลฯ
๗. แม่ กต คือ คำที่ออกเสียง ต ท้ายพยางค์ เช่น พัฒน์ พุศ เหตุ มิตร ฯลฯ
๘. แม่ กบ คือ คำที่ออกเสียง บ ท้ายพยางค์ เช่น เทพ สรรพ รูป แบบ ฯลฯ

ความรู้เรื่องคำเป็น-คำตายมีประโยชน์ในการผันเสียงวรรณยุกต์และการแต่งคำประพันธ์ประเภทโคลง เพราะคำตายใช้แทนคำเอกได้ วิธีพิจารณาคำเป็น-คำตาย มีหลักเกณฑ์ดังนี้

คำเป็น	คำตาย
๑. คำที่ประสมด้วยสระเสียงยาวในแม่ ก กา เช่น พี่ มา เหลือ ตัว เพ็ญ ๒. คำที่สะกดด้วย แม่ กง กน กม เกย เกอว (ไม่ต้องดูสระ) เช่น ยิน เสียง ชม ต่าว เตย ฯลฯ ๓. คำที่ประสมด้วยสระ อำ ไอ โอ เออ นับเป็นคำเป็น เพราะสระทั้ง ๔ ตัวนี้เหมือนมีเสียง ม ย และ ว เป็นเสียงสะกดอยู่	๑. คำที่ประสมด้วยสระเสียงสั้นในแม่ ก กา เช่น ผลิ พลุ และ โปะ เพราะ ผัวะ เกี้ยว ๒. คำที่สะกดด้วย แม่ กก กต กบ (ไม่ต้องดูสระ) เช่น พรรค พวง ลาม พุด คิด เกิด ฯลฯ

๓.) เสียงวรรณยุกต์ หรือเสียงดนตรี ก็คือ เสียงสระ หรือเสียงพยัญชนะ ซึ่งเวลาเปล่งเสียงแล้วเสียงจะมีระดับสูงต่ำ เหมือนกับเสียงดนตรี สำหรับเสียงวรรณยุกต์ที่ใช้ในภาษาไทยมี ๕ เสียง ดังต่อไปนี้

เสียงวรรณยุกต์	รูปวรรณยุกต์	ตัวอย่าง
๑. เสียงสามัญ	(ไม่มีรูป)	กิน ตา ง
๒. เสียงเอก	'	ข่าว ปาก ศัพท์
๓. เสียงโท	˘	ชอบ นิ่ง ไกล
๔. เสียงตรี	ˆ	จิว รัก เกี้ยว
๕. เสียงจัตวา	+	ฉันทน์ หนังสือ เก

ทบทวนความรู้ : บอกลีขงของพยางค์ในประโยคต่อไปนี้

ประโยค	เสียงวรรณยุกต์				
	สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา
หัวล้านใต้หวี	-	-	ใต้	ล้าน	หัว / หวี
ดินพอกหางหมู	ดิน	-	พอก	-	หาง / หมู
แผ่นดินกลบหน้า	ดิน	แผ่นดิน / กลบ	หน้า	-	-
ฝนตกชุกหมูไหล	-	ตก	ชุก	-	ฝน / หมู / ไหล
ชี้ข้างจับตักแตน	แตน	ชี้ / จับ	-	ข้าง / ตัก	-

เสียงวรรณยุกต์

ลักษณะของเสียงดนตรี หรือเสียงวรรณยุกต์

๑. เป็นเสียงที่มีระดับเสียงสูงต่ำ เหมือนเสียงดนตรี
  ๒. เสียงวรรณยุกต์ ทำให้คำมีความหมายแตกต่างกันไป เช่น เสื่อ เสื่อ เสื่อ
  ๓. เสียงวรรณยุกต์มี ๔ รูป คือ
    - รูป ' เรียกว่า ไไม้เอก
    - รูป ˘ เรียกว่า ไไม้โท
    - รูป ˊ เรียกว่า ไไม้ตรี
    - รูป * เรียกว่า ไไม้จัตวา
- และมี ๕ เสียง คือ เสียงสามัญ เสียงเอก เสียงโท เสียงตรี เสียงจัตวา

อักษร ๓ หมู่ หรือไตรยางค์

อักษร ๓ หมู่ (ไตรยางค์)	เสียงสามัญ	เสียงเอก	เสียงโท	เสียงตรี	เสียงจัตวา	หมายเหตุ
อักษรกลาง (๙ ตัว) ก จ ด ฎ ต ฏ บ ป อ	ปา	ป่า กััด	ป๊า กััด	ป๊า กััด	ป๊า กััด	คำเป็นพื้นเสียงเป็นเสียงสามัญ คำตายพื้นเสียงเป็นเสียงเอก
อักษรสูง (๑๑ ตัว) ข ข ฉ ฐ ถ ผ ฝ ศ ษ ส ห	- -	ข่า ชะ	ข๊า ชะ	- -	ข่า -	คำเป็นพื้นเสียงเป็นเสียงจัตวา คำตายพื้นเสียงเป็นเสียงเอก
อักษรต่ำ (อักษรที่เหลือ ๒๔ ตัว) ค ค ฅ ฆ ง ช ฌ ญ ฑ ฒ ณ ท ธ น พ ฟ ภ ม ย ร ล ว พ ฮ คำเป็น คำตายเสียงสั้น คำตายเสียงยาว	คา - -	- - -	ค่า คะ คาค	ค๊า คะ ค้ำค	- คะ ค้ำค	คำเป็นพื้นเสียงเป็นเสียงสามัญ หากผันร่วมกับอักษรสูงจะผัน ได้ครบ ๕ เสียง เช่นคา ข่า ค่า(ข๊า) ค้ำ ข่า

พยางค์ในภาษาไทย

พยางค์ หมายถึง เสียงที่เปล่งออกครั้งหนึ่ง ๆ โดยเสียงนั้นจะมีความหมายหรือไม่มีความหมายก็ได้ โดยเสียงที่เปล่งออกมา ๑ ครั้ง เรียกว่า ๑ พยางค์ หรือถ้าเปล่งเสียงออกมา ๒ ครั้ง เรียกว่า ๒ พยางค์ เช่น ประวัติศาสตร์ อ่านว่า ประ-หวัด-ติ-สาด มีจำนวน ๔ พยางค์
สวรรค์ อ่านว่า สะ-หวัน มีจำนวน ๒ พยางค์

องค์ประกอบของพยางค์ พยางค์หนึ่งจะประกอบด้วยเสียงอย่างน้อยที่สุด ๓ เสียง คือ เสียงพยัญชนะต้น เสียงสระ และเสียงวรรณยุกต์ (บางพยางค์อาจมีเสียงพยัญชนะท้ายเพิ่มอีก ๑ เสียง ซึ่งเรียกว่า “ตัวสะกด”) เช่น คำว่า “ทหาร” (อ่านว่า ทะ- หาน) ประกอบด้วย

- เสียงพยัญชนะต้น คือ ท.
- เสียงสระ คือ สระอะ (ทะ) และสระอา (หาน)
- เสียงวรรณยุกต์ คือ เสียงสามัญ (ทะ) และเสียงจัตวา (หาน)
- เสียงพยัญชนะท้ายพยางค์ คือ หาน ซึ่งตรงกับมาตราตัวสะกด แม่ กน